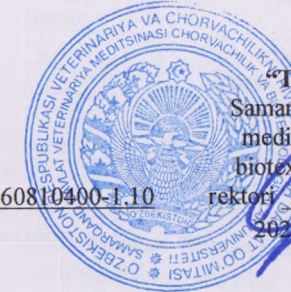

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK
VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

"TASDIQLAYMAN"

Samarqand davlat veterinariya
meditsinasi, chorvachilik va
biotexnologiyalar universiteti

Ro'yxatga olindi: №BD-60810400-1.10

rektori

X.B. Yunusov

2025-yil "29" 08

2025-yil "29" 08

QISHLOQ XO'JALIGINI MEXANIZATSIYALASHTIRISH

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	800000 - Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000 - Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60810400 - Agronomiya

Samarqand 2025

Fan/modul kodi QXMB1106	O'quv yili 2025- 2026	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 6	
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish	90	90	180
2	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad - "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish" fanning asosiy maqsadi agronomiya va o'simlikshunoslik ta'lim yo'nalishi talabalarining bilim darajasini kengaytirishga mo'ljallangan. Qishloq xo'jalik sohasi tez rivojlanishi jamiyatning moddiy texnik bazasini yaratishga muhim shartlardan biri ekanligini nazarda tutib, fan yutuqlaridan qishloq xo'jaligida ratsional ravishda yangi texnikalarni yaratish va qo'llashdagi dolzarb masalalarni o'rgatishdan hamda talabalarda har xil rumumdagi traktorlar va qishloq xo'jalik mashinalarining tuzilishini, ishlashi va agroteknika talablar bo'yicha ishga tayyorlash jarayonini o'rganish hamda ularni amaliyotda tadbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat. Fanning vazifasi - "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish" fanini o'zlashtirish jarayonida respublikamizda va chet ellarda qo'llaniladigan asosiy ishlab chiqarish jarayonlarini tizimlari va ularning zamonaviy vositalari va energetikasi to'g'risida ma'lumotlarni bilishi va Respublikamiz va xorijda ishlab chiqarilayotgan qishloq xo'jaligi texnikalari tanlash va ulardan ishlab chiqarish jarayonida samarali foydalanishni tashkil etishni bilish hamda ilmiy dunyo qarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1- mavzu. Qishloq xo'jaligida ishlatiladigan energetik vositalar. Traktor va avtomobillarning tasnifi va asosiy qismlari. Qishloq xo'jaligida ishlab chiqarish jarayonlari. Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirishning ahamiyati va rivojlantirish istiqbollari. Vazirlar mahkamasini qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirishga oid bo'lgan qonun va qarorlari. Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida energetika vositalaridan foydalanish. Traktor va avtomobillarning qisqacha tarixi. Traktor va avtomobillarning tasnifi. Traktor va avtomobillarning asosiy qismlari va ularning vazifalari. 2- mavzu. Ichki yonuv dvigatellari tasnifi va asosiy qismlari. Texnika vositalarining turlari, Ichki yonuv dvigatellarining sinflanishi. Dvigatellarning asosiy mexanizm va sistemalari, ularning vazifalari. Ichki yonuv dvigatellari bo'yicha asosiy tushunchalar va ta'riflar. 4 va 2 taktli dizel va karbyuratorli			

"Qishloq xo'jalik mashinalari" fanining o'quv dasturiga Top-300 OTM ta'lim dasturlari asosida quyidagi qo'shimchalar kiritildi

№	O'quv dasturidagi mavzu nomi	TOP-300 ta'lim dasturi bo'yicha Xorijiy oliy ta'lim tashkiloti nomi	Top-300 ta'lim dasturi asosida kiritilgan qo'shimchalar
1	6-mavzu. Tuproqqa ishlov berish texnologiyalari. Tuproqqa asosiy ishlov berish mashinalari.	New York University (United States) (QS-42, ARWU-31) https://docviewer.yandex.ru/view/1783108936/?*=9SmVdnJw8g5dc4ZrZCWbQn0AfMJ7InVybCI6Imh0dHBzOi8vd3d3LmFncm9wdXN0YWthLmlkL3dwLWNv	Yerdan unumli foydalanish tizimlari.
2	11-mavzu. O'simliklarni himoya qilish mashinalari.	Tokyo Institute of Technology (Japan), (QS-84, ARWU-175) https://docviewer.yandex.ru/view/1783108936/?page=1&*=IS0fOlqeHfsZHS3rOB093l6B9DZ7InVybCI6Imh0dHBzOi8vbGlicmFveSStYXN0ZWwub3luaWQvd3AtY2	Kichik va mini rotorli samolyotlarni modelashtirish va boshqarish
3	12-mavzu. Melioratsiya mashinalari.	Seoul National University (South Korea) (QS-30, ARWU-86) https://www.pdfstore.co.uk/a-brief-introduction-to-fluid-mechanics-5th-edition-by-donald-f-young-bruce-r-munson-theodore-h-okiishi/	Suyuqlik mexanikasiga qisqacha kirish

turlari, ishch organlari.

8-mavzu. O'g'itlash mashinalari.

O'g'it sepish mashinalarining sinflanishi va turlari. O'g'itlar tasnifi. O'g'itlash usullari va texnologiyalari. O'g'itlash mashinalarining vazifasi umumiy tuzilishi va texnologik ish jarayoni. O'g'it sepish mashinalarining ishida agroteknik talablar. O'g'it sochish apparatlari va qurilmakari. O'g'it sepish mashinalarini ish jarayoniga rostdash tartibi. O'g'itlarni qo'llash uchun tayyorlash uchun mashinalar. Organik o'g'itlarni sepuvchilar. O'g'it tarqatuvchilar. Mineral o'g'itlarni sepuvchi mashinalari.

9-mavzu. Ekish va ko'chat o'tqazish mashinalari.

O'simlik urug'larini ekish va ko'chat o'tqazishning o'ziga xos xususiyatlari, usullari va agroteknik talablar, o'rmon mantaqalariga xos ekish va o'tqazish mashinalarining turlari, tuzilishi va ishlash jarayonlari, urug' ekish va ko'chat o'tqazish mashinalarini tanlash va ulardan samarali foydalanish. Seyalkalarning asosiy qismlari. Seyalkalarning tasnifi. Ekish va ko'chat o'tkazish mashinalarining vazifasi tuzilishi va ishlashi.

10-mavzu. O'simliklarga qarov o'tkazish mashinalari.

Ekin qator oralariga ishlov berishda agroteknik talablar va ularni tasnifi. Yangi va tejankor texnologiyalardan foydalanish. Chopiq kultivatorining umumiy tuzilishi, ishchi a'zolarining turlari va ularni qator oralariga joylashtirish sxemalari. Paxta qator oralariga ishlov beruvchi kultivatorining tuzilish va ish jarayonini o'rganish.

11-mavzu. O'simliklarni himoya qilish mashinalari.

O'simliklarni himoya qilish mashinalarining turlari va sinflanishi. Agroteknik talablar va ularni tasnifi. Qo'llanilishi, yangi va tejankor texnologiyalardan foydalanish. O'simliklarni himoyalash usullari. Purkash qurilmalari. Changlatgichlar. Urug' dorilagichlar. O'simliklarni himoya qilishning o'ziga xos xususiyatlari. Kimyoviy ishlov berish mashinalari va ulardan foydalanish. O'simliklarni himoya qilishda biologik usulning ahamiyati.

12-mavzu. Melioratsiya mashinalari.

Ekin maydonlarida qo'llaniladigan melioratsiya mashinalari turlari. Yerlarni surish, tekislash va shudgorlash mashinalari. Ariq va zovurlarni qazish va tozalash mashinalari. Sug'orish mashinalar apparatlarining umumiy tuzilishi, turlari va ishlash jarayoni. Sug'orish usullari. Ko'chma va statsionar sug'orish mashinalari. Yomg'irlatib va tomchilatib sug'orishda qo'llaniladigan mashina va qurilmalar. Zovur va kanallarni kovlash, tozalash mashinalari.

13-mavzu. G'alla o'rish, tozalash va saralash mashinalari.

G'alla xosilini yig'ishtirish texnologiyalari. Agroteknik talablar. G'alla kombaynlarning vazifasi, umumiy tuzilishi va ishi. Aksial rotorli kombaynlarning tuzilishi va ish jarayoni. Donni tozalash va saralash usullari. Don tozalash mashinalari. Don tozalash mashinalarining tuzilishi va ishlashi. Trerlarning tuzilishi va ish jarayonini.

14-mavzu. Paxta hosilini terib olishda qo'llaniladigan mashinalar.

Paxta hosilini terib olish texnologiyasi. Mashinada paxta terilganda quyiladigan agroteknik talablar. Paxta xosilini terish mashinalari. Ishlab chiqarilayotgan yangi texnikalar ularga qo'yiladigan agroteknik talablar va paxta hosilini yig'ib olishda zamonaviy texnologiyalar. Mashinalarning tuzilishi va ish jarayoni va ularni ishga

60810400 – Agronomiya ta'lim yo'nalishi talabalari uchun – "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

TAQRIZ

Hozirgi zamon talabiga javob beradigan yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlashda - "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish" fani alohida o'rin tutadi. Chunki, Agronomiya ta'lim yo'nalishi talabalari uchun qishloq xo'jalik mashinalarini o'rganish, ularning tuzilishi va ishlash prinsipini o'rganish muhim sanaladi. Bu fan hozirgi zamon texnik fanlarning ilmiy asoslaridan biri bo'lib, respublikamiz qishloq xo'jaligida qo'llanilib kelinayotgan texnik vositalar, qurilmalar va mashinalar bilan yaqindan tanishish imkonini beradi.

Dasturda ekinlarni etishtirish jarayoni ketma-ketligini ta'minlangan holda mavzular yoritilgan. Yerni kin ekishga tayyorlash, asosiy ishlov berish, tekislash, ekin ekish, dastlabki ishlov berish, chopiq qilish, yumsatish, sug'orish, yig'ishtirish jarayonlarida qo'llanilib kelinayotgan zamonaviy texnik vositalar, mashinalar bilan tanishtirish rejalashtirilgan.

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda agroteknik talablarni qo'ya olish uchun ishlov beruvchi agreganlar va ularni ishchi holatga keltirish va ularni ishga rostdash usullarini o'rgatishdir.

Dasturda "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish" fanining ta'lim yo'nalishiga mos ravishda mavzular ketma-ketligi keltirilgan bo'lib fanni o'rganish uchun ma'ruza, amaliy darslar va mustaqil ta'lim mavzulari uchun etarli darajada soatlar ajratilgan.

Dasturning kirish qismida fanning maqsadi va vazifalari, fan bo'yicha talabalarning tasavvuri, bilimi, malaka va ko'nikmalariga qo'yiladigan talablar, o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi, fanning ilm-fan va ishlab chiqarishdagi o'rni, fanni o'qitishdagi zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar, uslubiy ko'rsatmalar berilgan.

Dasturning "Asosiy qismi"da fanning mazmuni, amaliy mashg'ulotlar, mustaqil ta'lim uchun ko'rsatmalar, dars uchun kerak bo'ladigan "Informatsion uslubiy ta'minot" hamda "darslik va o'quv qo'llanmalar" ro'yxati berilgan.

Dasturda ma'ruza va amaliy darslarning mavzulari rejalashtirilgan soatlarga qarab taqsimlangan.

"Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish" fani uchun tuzilgan dastur hozirgi davr va bakalavr tayyorlash bo'yicha malaka talablariga to'liq javob beradi deb hisoblayman.

Ushbu o'quv dasturni tasdiqlash va o'quv jarayonida qollanilishi uchun tavsiya qilaman.

Samarqand Agroiinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Agroteknologiya" kafedrasidotsemm, a.f.f.d. M. TADQIQOTLAR INSTITUTI TASHDIQLASH X.Q.Pardayev

60810400 – Agronomiya ta'lim yo'nalishi talabalari uchun - "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

TAQRIZ

Hozirgi zamon talabiga javob beradigan yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlashda - "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish" fani alohida o'rin tutadi. Chunki, Agronomiya ta'lim yo'nalishi talabalari uchun qishloq xo'jalik mashinalarini bilish, ularning tuzilishi va ishlash prinsipini o'rganish muhim sanaladi. Bu fan hozirgi zamon texnik fanlarining ilmiy asoslaridan biri bo'lib, respublikamiz qishloq xo'jaligida qo'llanilib kelinayotgan texnik vositalar, qurilmalar va mashinalar bilan yaqindan tanishish imkonini beradi.

Dasturda ekinlarni yetishtirish jarayoni ketma-ketligi ta'minlangan holda mavzular yoritilgan. Unda yerni ekin ekishga tayyorlash, asosiy ishlov berish, tekislash, ekin ekish, dastlabki ishlov berish, chopiq qilish, yumsatish, sug'orish, yig'ishtirish jarayonlarida qo'llanilib kelinayotgan zamonaviy texnik vositalar, mashinalar bilan tanishtirish rejalashtirilgan.

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda agrotexnik talablarni qo'ya olish uchun ishlov beruvchi agregatlari va ularni ishchi holatga keltirish va ularni ishga rostdash usullarini o'rgatishdir.

Dasturda "Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish" fanining ta'lim yo'nalishiga mos ravishda mavzular ketma-ketligi keltirilgan bo'lib fanni o'rganish uchun ma'ruza, amaliy darslar va mustaqil ta'lim mavzulari uchun yetarli darajada soatlar ajratilgan.

Dasturning kirish qismida fanning maqsadi va vazifalari, fan bo'yicha talabalarining tasavvuri, bilimi, malaka va ko'nikmalariga qo'yiladigan talablar, o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi, fanning ilm-fan va ishlab chiqarishdagi o'рни, fanni o'qitishdagi zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar, uslubiy ko'rsatmalar berilgan.

Dasturning "Asosiy qismi"da fanning mazmuni, amaliy mashg'ulotlar, mustaqil ta'lim uchun ko'rsatmalar, dars uchun kerak bo'ladigan "Informatsion uslubiy ta'minot" hamda "darslik va o'quv qo'llanmalar" ro'yxati berilgan.

Dasturda ma'ruza va amaliy darslarning mavzulari rejalashtirilgan soatlarga qarab taqsimlangan.

"Qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalashtirish" fani uchun tuzilgan dastur hozirgi davr va bakalavr tayyorlash bo'yicha malaka talablariga to'liq javob beradi deb hisoblayman.

Ushbu o'quv dasturni tasdiqlash va o'quv jarayonida qo'llanilishi uchun tavsiya qilaman.

Sharof Rasidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti Tuproqshunoslik va agrotexnologiyalar kafedrasida dotsenti, i.f.n.

Sh.A.Mamasov

dvigatellarning ish jarayoni. 2 va 4 taktli ichki yonuv dvigatellarida har bir taktning vazifalari va ularning ichki yonuv dvigatellaridagi ahamiyati. Har bir asosiy qismlarining vazifalari va tarkibiy qismlari, tarkibiy qismlardagi mexanizm va detallari. Dizellar va karbyuratorli dvigatellarning qiyosiy tahlili.

3-mavzu. Traktor va avtomobillarni kuch uzatish qismi (transmissiya).

Traktor va avtomobillarni kuch uzatish qismini sinflanishi va turlari. Transmissiyalarning vazifasi va turlari. Mexanikaviy transmissiyaning afzalligi va kamchiliklari. Traktornlarni kuch uzatish qismi. Avtomobillarni kuch uzatish qismi. Barcha g'ildiraklari yetaklovchi traktor va avtomobillarni kuch uzatish qismlaridagi ayirmasi. Transmissiyalarning vazifasi va turlari. Mexanikaviy transmissiyaning afzalligi va kamchiliklari. Traktornlarni kuch uzatish qismi. Avtomobillarni kuch uzatish qismi. Barcha g'ildiraklari yetaklovchi traktor va avtomobillarni kuch uzatish qismlaridagi ayirmasi

4-mavzu. Traktor va avtomobillarni yurish qismi, boshqarish mexanizmlari va ish jixozlari.

Traktor va avtomobillarni yurish qismining elementlari va ularni vazifalari. Traktor va avtomobillarni o'tag'onligi. Yurish ravnoligi. Ko'taruvchi sistemalar va osmalar. Rul boshqarmasi. Traktor va avtomobillardagi tormoz tizimlari, ularni tuzilishi va ishlashi. Ish uskunalarini xillari va vazifalari. Gidravlik o'rnatma tizimlari. Quvvat olish vali (QOV), harakatlantirish shkivi, 2 va 3 nuqtali o'rnatma qurilmalar.

5-mavzu. Qishloq xo'jaligi texnikalarida qo'llaniladigan yoqilg'i-moylash materiallari.

Qishloq xo'jaligida yoqilg'i moylash materiallaridan to'g'ri foydalanish va ularni qishloq xo'jalik maxsulotlari tannarxiga ta'siri. Neft haqida ma'lumot. Neftdan yoqilg'i va moylash materiallarini olish usullari. Dizel yoqilg'ilariga qo'yilgan ekspluatatsion talablar. Neft maxsulotlarining sinflanishi va turlari. Ichki yonuv dvigatellarida ishlatilayotgan yoqilg'i-moylash materiallari. Qishgi va yozgi solyarkalar, ularni rusumlanishi. Benzinlarning sinflanishi, rusumlanishi. Ichki yonuv dvigatellar moylari, dvigatel moylarini turlari va rusumlanishi. Gazsimon yoqilg'ilarning afzalliklari va kamchiliklari.

6-mavzu. Tuproqqa ishlov berish texnologiyalari. Tuproqqa asosiy ishlov berish mashinalari.

Tuproqqa ishlov berish texnologiyalari. Tuproqqa asosiy ishlov berish mashinalari. Pluglarning sinflanishi va turlari. Tuproqqa ishlov berish usullari. Pluglar va ularga qo'yiladigan agrotexnik talablar. Tuproqqa asosiy ishlov berishdagi pluglarning sinflanishi, rusumlanishi va ishlatish sohalari. Pluglar bilan tuproqni agdarishda usullari. Bir yarusli va bir necha yarusli pluglar, ularni ishlatish imkoniyatlari.

7- mavzu. Tuproqqa yuza ishlov berish mashinalari.

Tirmalarning sinflanishi va turlari. Tirma ishiga qo'yiladigan agrotexnik talablar. Tirma tishlarini joylashtirish. Disksimon qurollar ularning afzalliklari. Disksimon tirmalar. Tuproqqa yuza ishlov berishdagi tirgichlarning sinflanishi, rusumlanishi va ishlatish sohalari. Tirgichlar bilan tuproqqa ishlov berishda ishlov berish usullari. Doira, kvadratli va tishli tirgichlar, ularni ishlatish imkoniyatlari. Faol ishchi qismli qurollar. Kultivatorlar. Agrotexnik talablar. Chopiq kultivatorlarining tuzilishi va

	4. Traktor dvigateli tizimlarini o'rganish 5. Traktor va avtomobillarning elektr jihozlari 6. Traktor va avtomobillarda qo'llaniladigan yoqilg'i-moylash materiallari 7. Tuproqqa asosiy ishlov berish mashinasi. Pluglar. 8. Tuproqqa yuza ishlov beruvchi mashinalari. 9. Meneral va organik o'g't sepish mashinalari 10. Urug' ekish va kochat o'tqazish mashinalarining tuzilishi va ishlash jarayoni 11. Qator oralariga ishlov berish. Kultivatorlar. 12. O'simliklarni himoya qiluvchi mashina va apparatlarning ishiga tayyorlashni o'rganish. 13. MX-1,8 rsumli paxta terish mashinalarini ishlash texnologik ish jarayonlari. 14. G'alla kombaynlarining tuzilishi va ishlashi. 15. KEYS rusumidagi don kombaynining tuzilishi va ishlashini o'rganish. 16. KKKU-2 kartoshka kovlash kombaynining tuzilishi va ishlashini o'rganish. 17. KSK-200 "Xersones" makkajo'xori o'rish kombayni ish jarayonini o'rganish. 18. KIR-1,5 o't o'rish mashinasi tuzilishi va ishlashini o'rganish. 19. Agregat tuzish. 20. Mashina-traktor agregatlarining ish unuminini hisoblash. 21. Mashina-traktor agregatlarining ekspluatsiyon ko'rsatkichlari. 22. Texnologik xarita tuzish. 23. MTAning burilish va qaytib olish usullari. 24. Mashinalariga texnik xizmat o'tkazish tartibi va texnologik operatsiyalari. 25. Mashinalariga texnik diagnostika o'tkazish va texnologik operatsiyalari. IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar. <i>Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:</i> 1. Toshkent qishloq xo'jaligi texnikalari zavodida ishlab chiqarilayotgan traktorlarning texnik - iqtisodiy ko'rsatkichlari. 2. Xorijiy davlatlar firmalarida ishlab chiqarilayotgan o'rmon xo'jaligi traktorlarini texnik ko'rsatkichlarini o'rganish 3. Dvigatellarni yurgazib yuborish tizimi, tuzilishi va ishlashi o'rganish. 4. Xorijiy firma qishloq xo'jaligi texnikalarining afzalligi va kamchiligi. 5. Suyuq organik o'g'itlarni sepish mashinalari. 6. Marker uzunligini aniqlash. 7. O'simlik qator oralaridagi begona o'tlarni yuqotishda mexanikaviy va kimyoviy usullarni birgalikda qo'llash. 8. Kombinatsiyalashgan agregatlar. 9. O'rim-yig'im mashinalari. 10. Ko'chat qator oralariga ishlov berish mashinalari. 11. Donni qayta ishlash mashinalari. 12. Ekskovatorlarning tuzilishi va ish jarayoni 13. Kimyoviy ishlov berish mashinalarini o'rganish. 14. Yong'inlarga qarshi kurashish mashina va vositalari 15. O'simlik va daraxtlarni himoya qilishda biologik usullar 16. G'alla kombaynlarining tuzilishi va ishlashi.

	17. Meliorativ mashinalar. 18. Texnologik hisob xaritasi. 19. Mashina-traktor agregatini saqlash. 20. Qishloq xo'jaligida innovatsion texnologiyalar.
3	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • qishloq xo'jaligida qo'llaniladigan zamonaviy, xorijiy texnikalar va respublikamizda ishlab chiqarilayotgan mashina va uskunalarning tuzilishi, ishlashi, mexanizm va tizimlarning tuzilishi va ishlashi, vazifasi, nazariyasi va hisobi asoslari bo'yicha <i>tasavvurga ega bo'lishi</i>; • mashina va mexanizmlarning konstruksiyalari va asosiy rostlash ko'rsatkichlarini, ulardan foydalanish sifatiga qo'yiladigan talablarni, ularning tizimlarini namunali sinovdan o'tkazish usullari va jixozlarini, asosiy hisoblashlarni bajarishni va bunda zamonaviy hisoblash vositalaridan foydalanishni <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>; • qishloq xo'jaligida yangi mashina turlarini mustaqil o'zlashtirish, uskunalarini avtomatik boshqara olish va foydalanish ko'rsatkichlarini baholash <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak</i>.
4	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish hamda joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.
6	Asosiy adabiyotlar 1. Shoumarova M., Abdillaev T. Qishloq xo'jaligi mashinalari. Darslik. Toshkent, O'qituvchi. 2018. - 537 bet. 2. Igamberdiyev A.K., Aliqulov S. Qishloq xo'jalik mashinalarini ishlatish va ularga texnik xizmat ko'rsatish. T. "TIQXMMI". 2022. -223 bet. 3. Igamberdiyev A.K., Aliqulov S. Traktorlar va qishloq xo'jaligi mashinalaridan foydalanish, texnuk servis. O'quv qullanma. T. 2020. 287 bet. 4. Гуляев И.П., Гаврильева Т.Ф. Сельскохозяйственные машины. Учебник. Санкт-Петербург. 2020. -140 стр. 5. Oliver W. Agricultural systems. New York. 2018. -222 page.

	Qo'shimcha adabiyotlar 1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet. 2. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet. 3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet. 4. Donald F. Young Bruce R. Mansion Theodore H. Fluid Mechanics. 5 th Edition. 2023. Axborot manbaalari 1. www.gov.uz 2. www.lex.uz 3. http://www.amazon.ru 4. http://www.tehbooks.ru 5. http://www.ziynet.uz
7	Fan dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti huzuridagi "840000-Veterinariya" ta'lim sohasi bo'yicha Kengashning 2025-yil <u>28.08</u> dagi <u>3</u> sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8	Fan/modul uchun mas'ullar: Xasilbekov A. - SamDVMChBU "Mahsulotlarni ishlab chiqarish saqlash va qayta ishlash texnologiyasi" kafedrası dotsenti, q.x.f.f.d. Xatitov T.A. - SamDVMChBU "Mahsulotlarni ishlab chiqarish saqlash va qayta ishlash texnologiyasi" kafedrası katta o'qituvchisi.
9	Taqrizchilar: X.Q.Pardayev – Samarqand agroinnovatsiyalar va ilmiy tadqiqotlar instituti dotsenti (PhD). Sh.A.Mamasov – Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti "Tuproqshunoslik va agrotexnologiyalar" kafedrası dotsenti, t.f.n.

tayyorlash.   15-mavzu. Em-xashak yig'ishtirish mashinalari.   Em-xashak yig'ishtirish texnologiyalari. Pichan o'rgichlar, rotorli pichan o'rgichlar. Pichan o'rgich-ezgich va pichan o'rgich-maydalagichlari. Pichan presslagichlar. Ozuqa (silos) kombaynlari. Makkajuxori o'rish kombaynlarning tuzilishi va ish jarayoni.   16-mavzu. Mashina traktor parkidan foydalanishning asosiy ko'rsatkichlari.   Mashinalar tizimi ulardan foydalanish. Mashina traktor parkidan foydalanishdagi mashinalarining sinflanishi va turlari. Qishloq xo'jalik mashinalardan foydalanish sharoitlari. Ishlab chiqarish jarayonlarining turlari. Mashino-traktor parkida neft xujaligi, undan foydalanish. Mashino-traktor parkida texnik servis va diagnostika o'tkazish. Mashino-traktor parkida ta'mirlash ishlarini olib borilishini tashkil etish.   17-mavzu. Mashina-traktor agregati tarkibini aniqlash (Agregat tuzish).   Mashina-traktor agregati tarkibini aniqlash. Mashina-traktor agregatlarining tortish qarshiligini, harakat tezligini va ishchi rejimini aniqlash. Qishloq xo'jalik ishlab chiqarishida texnologik xaritanı roli va uni ishlab chiqish uchun dastlabki ma'lumotlar. Mashina-traktor agregatlarini harakatlanish va burilish usullari.   18-mavzu. Mashina-traktor agregatlarining ish unumini hisoblash.   Mashina-traktor agregatlarining ish unumini hisoblash. Mashina-traktor agregatlarining soatlik, smenalik, sutkalik va mavsumiy ish unumlarini aniqlash (harakatdagi, stasionar, kanal qazish, transport va paxta terish mashinalari). Oziqabob ekinlarni etishtirishda texnologik xarita tuzish.   19-mavzu. Qishloq xo'jaligi texnikalariga texnik servis ko'rsatish.   Qishloq xojaligi texnikalariga texnik servis ko'rsatishdagi mashinalarining sinflanishi va turlari. Texnik servisning turlari, texnik diagnostika va texnik xizmatni amalga oshirish. Texnik xizmat va texnik diagnostikaning texnologik operatsiyalari. Traktor va avtomobillarda texnik servis o'tkazish texnik qurol va qurilmalari, ularning turlari va sinflanishi. Texnik servis ko'rsatishda mablag' va foydalanish materiallarini kamaytirish choralari.   20-mavzu. Qishloq xo'jaligi texnikalarning saqlanishini tashkil etish va saqlash texnologiyalari.   Mashinalarni ishlamagan davrida yeyilishi. Mashina va jihozlarni saqlashni ko'rinishlari va usullari. Mashina va jihozlarni saqlash uchun ishlatiladigan texnologik materiallar va texnik vositalar. Mashina va jihozlarning saqlashga tayyorlashning tashkili va texnologiyasi. Saqlash davrida mashinalar holatini nazorat qilish va texnik xizmatni amalga oshirish. Mashina va jihozlarning saqlashda mablag' va foydalanish materiallarini kamaytirish choralari. Mashinalarni saqlashga qo'yish bilan bog'liq ishlarni o'tkazishda hayot faoliyati xavfsizligi, ekologiya va yong'inga qarshi tadbirlar.   III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar   <i>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</i>   1. Traktor va avtomobillarning umumiy tuzilishi, turlari va ish jarayoni 2. Dvigatelning asosiy qismlarini o'rganish va tasniflash 3. Traktor dvigateli mexanizmlarini o'rganish